

11.12.2020

שלום לכולם,

פרסום לוח הפריים-שינוי לוחות הזמנים:

שיאון וחברי הוועדה המלווה את פרסום לוח הפריים סיימו את עבודתם והלוח עמד לעבור להדפסה, ופרסום ביום רביעי ה-16 לדצמבר. אולם בעודנו בתהליך זה, התברר שוועדת טיפוח מתכנסת ב-17 לדצמבר, יום לאחר פרסום לוח הפריים למשקים.

בסדר יומה של הוועדה, עומד לדיון: שינוי אינדקס הטיפוח, בעקבות שינויי יחס המחירים הניתנים לשומן:חלבון. בשיטת התשלום הצפויה ישתנה יחס הרכיבים בנוסחת **החמ"מ תשלום** מ-1:1.50 ל-1:1.22, שומן:חלבון. התשלום עבור שומן יעלה בכ-12.5% והחלבון ירד בכ-8.3%.

להערכת, וכפי שקרה בעבר, ועדת טיפוח תשנה את היחס בין שומן:חלבון גם **באינדקס הטיפוח**. מה מידת השינוי ובאיזו רמה? ייקבעו בדיון שיהיה ביום חמישי ה-17 לדצמבר. בהתאם לזאת, נתוני החמ"מ של הפריים כפי שמבוטאים כיום, ישתנו במקצת והדרוג של הפריים ישתנה.

עמדו לפנינו 3 אפשרויות:

1. להתעלם מהנתונים החדשים
 2. להחליט בוועדת טיפוח שיישום האינדקס החדש ידחה לפרסום המבחן הבא – אפריל 2021. החלטות כאלו מתקבלות במקומות אחרים בעולם. דוגמא בולטת לכך הם האמריקאים. מפרסמים, מסבירים ומשווקים תכונה חדשה, אולם מיישמים אותה בלוחות הפריים רק במבחן הפריים הבא.
 3. לדחות בשבועיים את פרסום לוח הפריים, ובעת הזו לשנות את ערכי החמ"מ והדרוגים החדשים, לפי האינדקס החדש
- מבחן הפריים נערך אחת ל-4 חודשים. לא מכובד שנפרסם נתונים, אשר יום-יומיים לאחר פרסומם, ישתנו. הדיוק והשקיפות של הנתונים, וההלימה בין נתוני לוח הפריים לנתוני הפריים המופיעים ב"נטע", חשובים לנו ולכלל הרפתנים.
- אי לכך ובהתאם לזאת, ולאחר דיון עם מספר חברי וועדת לוח הפריים, החלטנו על דחיית פרסום לוח הפריים. במקום לצאת באמצע החודש, אנו נפרסם לוח פריים, כשבוע-שבועיים לאחר מכן. המשמעות לכך:

1. המשך הזרעות בפרי הלוח הנוכחי
 2. בחינת פרי הג'נומיק החדשים, של הלוח הבא, תתקצר בכשבועיים של הזרעות.
- על המועד החדש לפרסום, נחליט בעצה משותפת עם גורמי ספר העדר והוועדה המלווה אותנו בקביעת לוח הפריים. קרוב לוודאי שהפרסום יהיה בין ה-23 ל-30 לדצמבר, 2020.
- עד פרסום לוח הפריים, עוד מידע על השימוש הנכון והבטוח יותר של הזרעה בנבחנים ישראלים, לעומת מקורות חוץ.

השוואה ברמה הגנטית בין ישראל למספר מדינות – את ההשוואה אנו מקבלים מארגון האינטרבול הבוחן מסד נתונים גנטיים המגיעים מכ-30 מדינות ברחבי העולם. בארגון מחשבים ערכי המרה לכ-10,000 פריים המגיעים מ-30 מדינות אלו, "כאילו" הם נמצאים בישראל. ההמרות מתבססות על מבחני הפריים, ההתאמות והקשרים הגנטיים בין המדינות.

בישראל יש היום מידע על 164 פרים שמקורם בחו"ל, ולהם מבחן בנות בארץ המקור ומבחן בנות (לפחות 50) בישראל.

האינטרבול מספק את מקדמי ההמרה לכל מדינה ומדינה. ממקדמים אלו, אנו יכולים ללמוד על הפער הגנטי ואיכות הקשר הגנטי הנמצא בין המדינות השונות וישראל.

בטבלה 1 מוצגים הפערים בין הבסיס הגנטי של ישראל לעומת מדינות מסוימות (איתן אנו מקיימים קשרי יבוא זרמה). הפערים מוצגים בנפרד לכל תכונה ותכונה. כפי שנכתב בסקירה קודמת, כלל העולם וגם ישראל, מתייחסים כולם לממוצע אומדן תורשה (Breeding Value) של פרות שנולדו בשנת 2015.

בטבלה מוצגים הפערים בתכונות השונות, ברמת אומדני ההורשה של הפרים. ערכים שליליים מציגים את הפער בין הנבחנים הישראליים לפרי חו"ל. כלומר, הפער הגנטי בין ישראל לארה"ב בתכונת החלב עומד על 136 ק"ג, לטובת ישראל (טבלה 1). ברמת הפרה בעדר, הפער הגנטי מגיע לרמה כפולה, כלומר 272 ק"ג חלב.

טבלה 1 – הפרש לתכונות ייצור בהמרת אומדן הורשה של פרים מחו"ל לישראל.

תכונה	ארה"ב	צרפת	גרמניה	הולנד	קנדה
ק"ג חלב	-136	-252	-278	-335	-303
ק"ג שומן	-13.1	-17.9	-16.5	-14.0	-18.2
אחוז שומן	-0.07	-0.07	-0.05	-0.02	-0.06
ק"ג חלבון	-8.4	-8.5	-10.3	-7.4	-14.1
אחוז חלבון	-0.03	0.00	-0.01	0.03	-0.04

ניתן להבחין, שהרמות הגנטיות בין הארצות השונות לישראל, מקנה יתרון לשימוש הגנטיקה הישראלית. היא מביאה ערכים טובים יותר המתבטאים בפערים הגנטיים, בין בסיסי המדינות השונות, בתכונות הייצור.

הפלא ופלא, גם באחוזי השומן, אנו גבוהים יותר ברמה הגנטית שלנו מול ארה"ב, קנדה צרפת וגרמניה, פחות מול הולנד.

טבלאות אלו, עולות בדיונים השונים, של ועדת טיפוח. רצוי וראוי שגם כלל ציבור הרפתנים ידע את הפערים הגנטיים, לעומת ערכים שיווקיים המתפרסמים מעת לעת, במחוזותינו.

נוהל מיגון ברפתות שחפת

(באדיבות ד"ר קורן וד"ר קיניגסוולד – חקלאית. שינויים שלי, לסביבת העבודה של המזריעים)

רקע כללי

מחלה זיהומית מדבקת, הנגרמת על ידי חיידקים מסוג מיקובקטריום. המחלה יכולה לעבור מהפרה לאדם ולהיפך. הפגיעה האופיינית לשחפת היא בריאות, אך היא יכולה להשפיע גם על חלקים אחרים בגוף.

בעקבות התרחבות כמות הרפתות המתמודדות עם שחפת בקר והחשיפה הפוטנציאלית של מזריעים, רופאים ועובדי הרפת, חשוב לזכור את העובדות הבאות:

שחפת בבני אדם נחשבת נדירה בישראל 2.9 (מקרים ל- 100 אלף נפשות), והיא דומה לזו בארה"ב (3), ונמוכה ממדינות כמו גרמניה (5.8), או בריטניה (8).

שחפת בקר באדם הינה נדירה ביותר גם במדינות שבהם נגיעות ארוכות שנים בשחפת בקר. בבריטניה רק כ 1% מכלל השחפת ההומנית מקורו בשחפת בקר (מקור: אתר משרד הבריאות הבריטי).

ברוב המדינות אין הגדרה של מיגון מיוחד לעובדים הנמצאים במגע ישיר לפרות בעדרים נגועים, פרט לזהירות בטיפול ומגע בחלב לא מפוסטר. גם בישראל, השירותים הווטרינריים ומשרד הבריאות אינם רואים לנכון לפרסם הוראות בטיחות כאלה. יש לזכור כי עיקר ההדבקה נעשית דרך דרכי הנשימה אך גם בליעה או מגע בעור פגוע עלולים להוות מקור הדבקה.

אמצעי המיגון בעדר חשוד או חיובי – למזריעים העובדים בעדר נגוע

- מסיכת פנים להגנת מערכת הנשימה. מסכת N95 במקרי חשד סביר לתחלואה בשחפת.
- כפפות בשתי הידיים
- עיקר הסיכון כשעובדים בקרבה לראש הפרה, ומכאן, שהמזריעים החשופים בעיקר לאחר הפרה, הסיכון נמוך יותר. עדיין, הסיכון קיים גם מפרות משוחררות המגיעות עם הראש למזריע.
- בסיום העבודה שטיפת ידיים, מגפיים וכלי עבודה במים וסבון.
- בכל משק נגוע יש לעבוד עם סינר ומגפי עבודה שיושאר במקום.
- כלי עבודה העוברים מבעל חיים אחד לשני (אקדחי הזרעה) עלולים להעביר את המחלה ולכן יש לשטוף אותם היטב בין פרה אחת לשנייה. בעדיפות, להשאיר מספר אקדחי הזרעה ברפת הנגועה, לשימוש רק באותה הרפת ולהקפיד על שטיפה טובה בסיום – מניעת הדבקה בין הפרות בעדר. כשהעדר יוכרז כ"נקי" מהמחלה, אפשר להחזיר את אקדחי ההזרעה למאגר האקדחים של המזריע, לאחר הקפדה של שטיפה במים חמים+סבון.
- עדכון רופא המשפחה ובדיקת מערך החיסון של עצמכם כנגד המחלה.

בידיעה על התפרצות המחלה באחד המשקים, יש לעדכן את הנהלת שיאון

תשמרו על עצמכם

שבת שלום ושבוע טוב,
יואל